

Dzielni poszukiwacze informacji

Wiedza w pigułce

Poszukując informacji najczęściej korzystamy ze znanych wcześniej, sprawdzonych sposobów. Tymczasem poznawanie nowych strategii i technik wyszukiwania informacji oraz sięganie do wielu źródeł wpłynie na jakość wyszukanych przez nas informacji oraz na nasz zasób wiedzy. Warto zaplanować swoje działania i wybrać efektywną strategię docierania do informacji.

Pozyskiwanie informacji należy rozpocząć od określenia potrzeby informacyjnej, czyli stwierdzenia, czego szukamy. Potrzeba informacyjna wskazuje na informacje wymagane przez danego użytkownika, niezbędne ze względu na cel i okoliczności jego działań. Na przykład przy przygotowywaniu przez ucznia 5 klasy referatu o życiu Jana Kochanowskiego, potrzeba informacyjna dotyczy podstawowych, najważniejszych, lecz wyczerpujących wiadomości na dany temat. Ogólna potrzeba w toku poszukiwań zostaje uszczegółowiona — powstaje szereg zapytań o coraz węższym zakresie, np. chcemy się dowiedzieć, kiedy umarł Kochanowski.

Sformułowanie pytania o określoną informację często nie wystarcza do jej znalezienia. Wyszukiwanie odpowiedzi na twoje zapytanie zależy od rodzaju źródła, jakiego używasz. Np. jeśli szukasz wiadomości w encyklopedii, musisz zastanowić się, pod jakim hasłem można ją znaleźć. Gdy korzystasz z wyszukiwarki internetowej, znaj mechanizm jej działania. Wyszukiwarka nie udziela odpowiedzi na pytania, a jedynie kieruje internautę ku stronom, na których występują wpisane w okno słowa kluczowe. Dlatego ich trafne dobranie ma zasadnicze znaczenie.

Słowa kluczowe to najprościej ujęte tematy dokumentów — wyrazy najpełniej oddające treść poszukiwanych informacji. Temat poszukiwanej wiadomości powinien zostać sformułowany z myślą o tym, jak przeciętny użytkownik mógłby go ująć (np. „śmierć Kochanowski data”) — a więc ani w sposób wyszukany (np. „dokonał żywota Kochanowski”), ani potoczny („przekręcił się Kochanowski”), ani zbyt skomplikowany („odejście Kochanowskiego na tamten świat”). Słowa należy podawać w mianowniku, bez przecinków i innych znaków interpunkcyjnych. Należy też zwrócić uwagę na to, aby zakres tematu nie był ani zbyt wąski, ani zbyt szeroki.

Prawidłowe określenie twojej potrzeby informacyjnej i trafne dobranie słów kluczowych szybko doprowadzi cię do właściwej wiadomości.

Pomysł na lekcję

Uczestnicy i uczestniczki mają okazję wybrać się w daleką podróż. Poprzez zadania związane ze zbieraniem danych dotyczących organizacji tej ekscytującej wyprawy będą mieli okazję zapoznać się z podstawowymi sposobami wyszukiwania informacji.

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- wiedzą, gdzie można wyszukiwać informacje;
- wiedzą, że decyzje najlepiej podejmować w oparciu o informacje z różnych źródeł;
- potrafią wyszukiwać informacje;
- potrafią oceniać, w jaki sposób wyszukane informacje będą im przydatne.

Pomoce zalecane do przeprowadzenia lekcji:

- tablica,
- kreda lub marker
- komputer z dostępem do internetu,
- kolorowe flamastry,
- przewodniki turystyczne (jeden po Islandii, drugi po Sycylii),
- kartki z kalendarza (jedna z czerwca, jedna z grudnia bieżącego roku),
- dwa magnesy,
- po jednym magnesie lub jednej karteczce samoprzylepnej na dziecko

Przebieg zajęć

Ćwiczenie 1.

Czas: ok. 5 min.

Metoda: rozmowa

Pomoce: tablica, kreda lub marker

Zapytaj uczestników i uczestniczki, skąd możemy czerpać informacje (media, drugi człowiek, książki, gazety, plakaty, tablice informacyjne). Odpowiedzi wypisz na tablicy. Dopytaj, dlaczego ludzie dzielą się informacjami, czemu ich szukają. Poproś, by uczestnicy i uczestniczki podali przykład sytuacji, w której sami skorzystali ze zdobytej informacji (np. dowiedzieli się od mamy, że będzie padać i wzięli ze sobą parasol).

Ćwiczenie 2.

Czas: ok. 25 min.

Metoda: praca w grupach

Pomoce: komputer z dostępem do internetu, kolorowe flamastry, przewodniki turystyczne (jeden po Islandii, drugi po Sycylii), kartki z kalendarza (jedna z czerwca, jedna z grudnia bieżącego roku), karta pracy "Wyszukujemy informacje", instrukcja dla osoby prowadzącej "Wyszukujemy informacje"

Podziel uczestników i uczestniczki na dwie grupy. Powiedz, by wyobrazili sobie, że mogą polecieć samolotem w daleką podróż w jedno z dwóch ciekawych miejsc, ale muszą najpierw zdecydować, które wybrać. Chcąc podjąć dobrą decyzję, powinni zebrać informacje o każdym z tych miejsc. Zapytaj, jakiej informacji trzeba szukać, żeby wiedzieć, co ze sobą spakować (ciepłe ubrania czy krótkie spodenki i letnie koszulki), a jakiej, by ocenić, czy w danym miejscu jest ładnie i czy warto je zobaczyć. Odpowiedzi na te pytania naprowadzą uczestniczki i uczestników na informacje, które trzeba będzie zdobyć. Obydwu grupom wręcz Karty pracy "Wyszukujemy informacje". Koordynuj proces wyszukiwania informacji (Instrukcja dla osoby prowadzącej "Wyszukujemy informacje").

Ćwiczenie 3.

Czas: ok. 10 min.

Metoda: prezentacja, rozmowa

Pomoce: tablica, kreda lub marker, dwa magnesy

Poproś obie grupy, by przyczepiły na tablicy swoje karty pracy, pokazały wszystkim wybrane z przewodników zdjęcia; podsumowały, czego się dowiedziały, oraz przypomniały, skąd zaczerpnęły poszczególne informacje. Podkreśl na wypisanej wcześniej na tablicy liście źródeł informacji te spośród nich, które zostały wykorzystane podczas realizacji zadania. Zapytaj, które z uzyskanych informacji są najważniejsze dla podjęcia decyzji, gdzie jechać.

Ćwiczenie 4.

Czas. ok. 5 min.

Metoda: rozmowa, głosowanie

Pomoce: tablica, po jednym magnesie lub jednej karteczce samoprzylepnej na uczestnika/uczestniczkę

Rozdaj uczestniczkom i uczestnikom magnesy lub karteczki samoprzylepne – po jednym/jednej dla każdej osoby. Powiedz, że jeden magnes (jedna karteczka) to jeden głos na wybraną wyspę. Poproś, by uczestniczki i uczestnicy umieścili swoje magnesy (karteczki samoprzylepne) przy karcie pracy opowiadającej o wyspie, na którą zdecydowaliby się pojechać. Zapytaj, dlaczego podjęli właśnie taką decyzję. Podlicz głosy, by dowiedzieć się, które miejsce zwyciężyło.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzeniu zajęć ich uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, że informacji można i należy szukać w wielu różnych źródłach?
- wiedzą, że aby podjąć świadomą decyzję, najlepiej oprzeć ją o zebrane wcześniej informacje?
- potrafią wymienić różne źródła informacji oraz wiedzą, jak się nimi posługiwać

Opcje dodatkowe

Jeśli masz więcej czasu, przeprowadź z uczestnikami i uczestniczkami rozmowę o możliwościach wykorzystania zdobytych informacji. W oparciu o informacje pogodowe wypisz na tablicy podane przez uczestniczki i uczestników propozycje rzeczy, które należałoby spakować, wybierając się w podróż. W oparciu o informacje ze znalezionych zdjęć wypisz podane przez uczestników i uczestniczki aktywności, którym mogliby się oddać podczas podróży np. pływanie w morzu, kulik, chodzenie po górach. Zapytaj, jakie jeszcze informacje warto posiadać przed wyprawą na każdą z wysp oraz gdzie uczestnicy i uczestniczki by ich poszukiwali.

Dodatkowo, jeśli istnieje taka możliwość, możesz zamiast wizyty pracowniczki/pracownika sekretariatu w waszej klasie, zorganizować małą wyprawę do jego jej/jego pokoju pracy, gdzie obie grupy będą mogły zdobyć ostatnią z potrzebnych im informacji.

Informacje:

Scenariusz: Anna Walczak

Konsultacja merytoryczna: Eliza Hetkowska, Dorota Górecka

Konsultacja metodyczna: Joanna GóralWojtalik

Licencja: Creative Commons Uznanie autorstwa Na tych samych warunkach 3.0

Materiały do scenariusza

Wyszukujemy informacje | instrukcja osoby prowadzącej

Skoro uczestnicy i uczestniczki wyobrazili już sobie, że każda z grup dostała bilety na samolot, by odwiedzić jedną z dwóch dalekich wysp, czas zdradzić, że wyspy te, to Islandia i Sycylia. Napisz obie nazwy na tablicy wielkimi literami i powiedz, że wyspy te bardzo różnią się między sobą, ale obie z pewnością są warte zobaczenia. Którą jednak wybrać? Nie jest łatwo to uczynić znając jedynie ich nazwy. Warto więc dowiedzieć się o nich trochę więcej.

Podziel zabawę zbierania informacji o wyspach na kilka etapów:

1. Przedstaw pierwsze zadanie, w którym uczestnicy i uczestniczki powinni w wyszukiwarce internetowej znaleźć informację o pogodzie na obu wyspach. Muszą się najpierw zastanowić, co wpisać (nazwa wyspy, pogoda). Każda z grup szuka informacji o pogodzie na jednej z wysp. Przypomnij, że ich nazwy widnieją na tablicy. W młodszych klasach, jeśli jest to konieczne pomóż uczestnikom i uczestniczkom wpisać wyrazy do wyszukiwarki lub zaproponuj wpisywanie wyrazów literka po literce. Grupy powinny określić, czy na obydwu wyspach jest zimno, czy ciepło; a w kartę pracy wpisać znalezioną temperaturę lub/i narysować stosowny znak (słoneczko lub śnieżynkę).
2. Gdy zadanie będzie wykonane, wręcz grupom przewodniki turystyczne po obu wyspach i poproś, by znalazły w nich po jednym zdjęciu ukazującym przyrodę występującą na danej wyspie (np. góry, plażę, jeziora etc.). Kiedy obie grupy znajdą zdjęcie i zaznaczą to w karcie pracy, dostaną wskazówkę, gdzie szukać kolejnej informacji.
3. Ostatnim punktem będzie zdobycie informacji, czy uczestnicy i uczestniczki mogą mieć wolne w dniach kiedy będzie wyprawa. Wręcz każdej z grup kartkę z kalendarza (czerwiec dla jednej grupy, grudzień dla drugiej), żeby znalazła i zazaczyła na niej daty podróży widniejące w karcie pracy. Jest to moment kiedy klasę odwiedzi osoba pracująca w sekretariacie Waszej szkoły (omów wcześniej porę odwiedzin). Poproś, by obie grupy pokazały jej gotowe kartki i zapytały, czy zaznaczone na nich daty nie kolidują z innymi wydarzeniami (lekcjami, świętami, ważnymi uroczystościami); a także, by reprezentanci grup opowiedzieli krótko o zadaniu zbierania informacji, które starają się wypełnić oraz o celu wizyty. Ważne, by grupy same sformułowały pytania i uzyskały niezbędne im odpowiedzi.

Wyszukujemy informacje | karta pracy

Wyobraźcie sobie, że możecie wszyscy pojechać w daleką podróż na jedną z wysp: Islandię lub Sycylię.

Zanim zdecydujecie, którą z nich wybrać, musicie zdobyć kilka informacji:

 jaka jest tam pogoda?

jak wyspa wygląda?

czy będziecie mieć wolne, by móc tam pojechać?

Grupa I

Wyprawa na Sycylię

pogoda:

znaleźliśmy zdjęcie:

TAK NIE

czas podróży:

ferie zimowe - wyjazd na tydzień

Wyobraźcie sobie, że możecie wszyscy pojechać w daleką podróż na jedną z wysp: Islandię lub Sycylię.

Zanim zdecydujecie, którą z nich wybrać, musicie zdobyć kilka informacji:

 jaka jest tam pogoda?

jak wyspa wygląda?

? czy będziecie mieć wolne, by móc tam pojechać?

Grupa I

Wyprawa na Sycylię

pogoda:

znaleźliśmy zdjęcie:

TAK NIE

czas podróży:

ferie zimowe - wyjazd na tydzień

Słowniczek

wyszukiwarka internetowa

- program lub strona internetowa realizująca odnajdywanie w Internecie informacji według podanych przez użytkownika słów kluczowych lub wyrażeń sformułowanych w języku naturalnym.

Czytelnia

- e-Sycylia - Przewodnik Turystyczny, serwis informacyjny Dolomity.pl [dostęp: 27.04.2014], Dostępny w Internecie: <http://e-sycylia.pl>
- Sikorski Michał, Polska strona o Islandii [dostęp: 27.04.2014], Dostępny w Internecie: <http://www.islandia.org.pl>